

Reittipohjaisen käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot

Näitä yleisiä ehtoja noudatetaan tehtäessä reittipohjaisia linja-autoliikenteen käyttöoikeussopimuksia *Uudenmaan* ELY-keskuksen (jäljempänä tilaaja) ja liikenteenharjoittajan välillä. Käyttöoikeussopimukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) ja joukkoliikennelakia (869/2009).

Nämä ehdot liitetään osaksi erikseen tehtävää reittipohjaista käyttöoikeussopimusta.

1. Käyttöoikeus

Käyttöoikeudella tarkoitetaan oikeutta ja velvollisuutta julkisen liikenteen hoitamiseen erikseen määritellyllä osalla julkisen liikenteen verkkoa. Liikenteenharjoittaja saa tästä korvauksena matkustuksesta kertyvät lipputulot ja muut mahdolliset myyntitulot sekä lisäksi käyttöoikeussopimuksen mukaisen korvauksen (käyttöoikeuskorvaus). Lisäksi seutu-, kaupunki-, työmatka- ja nuorisolipuilla maksetuista matkoista maksetaan nousukohtaista hintavelvoitteen korvausta liitteen "Lipputuotteet ja asiakashinnat" mukaisesti. Liikenteenharjoittaja vastaa liikenteen kustannuksista sekä markkinoinnista.

2. Julkisen palvelun velvoite

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liikennöimään käyttöoikeutensa mukaista liikennettä siten kuin käyttöoikeussopimuksessa ja sen liiteasiakirjoissa on todettu.

3. Tariffijärjestelmä, matkalipputulot ja muut tulot

Tilaaja vahvistaa reittipohjaisen käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävän tariffijärjestelmän, matkalippujen hinnat ja myyntiehdot. Liikenteenharjoittaja saa lipputulot, joita ovat käteistulot kertalipuista sekä käyttöoikeussopimusliikenteen matkustusta vastaava osuus kausi- ja sarjalippujen myynnistä. Seutu-, kaupunki-, työmatka- ja nuorisolipuilla maksetuista matkoista maksetaan lisäksi hintavelvoitteen mukaista korvausta liitteen "Lipputuotteet ja asiakashinnat" mukaisesti.

Lipputuotteet on kuvattu tarjouspyynnön liitteessä "Lipputuotteet ja asiakashinnat".

Mahdolliset myyntitulot kuten rahti- ja mainostulot kuuluvat liikenteenharjoittajalle.

4. Liikenteen hoidosta maksettava käyttöoikeuskorvaus ja sen tarkistaminen

Tilaaja maksaa liikennöintivelvoitteen hoitamisesta liikenteenharjoittajalle käyttöoikeussopimuksen mukaista korvausta (käyttöoikeuskorvaus). Ajamatta jääneestä liikenteestä ei makseta korvausta. Korvaus maksetaan täysimääräisesti vain sopimuksen mukaan hoidetusta liikennöinnistä. Korvaus sisältää henkilöliikenteelle säädetyn arvonlisäveron.

Käyttöoikeuskorvaus maksetaan erikseen kultakin kuukaudelta jälkikäteen. Korvaus suoritetaan seuraavan kuukauden 20. päivänä edellyttäen, että liikenteenharjoittaja on tallentanut ja toimittanut kohdassa 16 mainitut matkustajalaskenta- ja tulotiedot tilaajalle edellisen kuukauden loppuun mennessä.

Viivästyskorko on korkolain mukainen. Mikäli korvauksen maksu viivästyy tilaajaa koskevan lakon, työsulun tai niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta, ei viivästyskorkoa makseta eikä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja korvata.

Käyttöoikeuskorvaus on käyttöoikeussopimuksessa sidottu Tilastokeskuksen laatimaan linja-autoliikenteen kustannusindeksin vakiovuoroliikenteen osaindeksiin seuraavasti:

Käyttöoikeussopimuksen mukaista arvonlisäverotonta korvausta muutetaan vakio-vuoroliikenteen kustannusindeksin muutosta vastaavasti kerran vuodessa. Korvauksen suuruus saadaan, kun perusindeksiä verrataan tarkistusindeksiin. Mikäli tarkistusindeksi on korkeampi tai alempi kuin perusindeksi, korvausta korotetaan tai alennetaan vastaavasti.

Perusindeksinä on vuoden 2012 vuosi-indeksi. Tarkistusindeksi on kunkin vuoden indeksiluku. Tarkistettu arvonlisäveroton käyttöoikeuskorvaus saadaan, kun tarkistusindeksi jaetaan perusindeksillä ja tällä osamäärällä kerrotaan sopimukseen kirjattu korvaus.

Tarkistettua käyttöoikeuskorvausta maksetaan vuosi-indeksin julkaisua seuraavan kuukauden alusta lukien.

5. Liikenteen muutokset

Kohteen sopimuksen mukaiseen aikatauluun voidaan neuvotella tilaajan tai liikenteenharjoittajan aloitteesta muutoksia, jos näillä ei ole vaikutusta ajokilometrien määrään. Myös sopimuksen mukaiseen vuotuisen ajokilometrien määrään voidaan neuvotella vähäisiä muutoksia, mikäli olosuhteet tai liikenteen järjestämisen edellytykset ovat muuttuneet niin, että liikennettä ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista hoitaa sovitulla tavalla. Muutoksen kokonaisvaikutus saa olla enintään 10 % vuotuisesta liikennöintikorvauksesta. Liikennöinnissä tapahtuneen muutoksen vaikutus korvaukseen lasketaan käyttäen perusteena reittipohjaisessa käyttöoikeussopimuksessa sovittuja ajokilometrien hintoja. Muutos voi merkitä maksettavan korvauksen lisäämistä tai vähentämistä. Vuotuisen ajokilometrien määrään voidaan neuvotella liikennöitsijän esityksestä myös 10 %:a suurempiakin lisäyksiä, mutta tällöin liikenteenharjoittaja vastaa 10 %:a ylittävistä lisäkustannuksista.

Muutoksista tulee sopia vähintään neljä (4) viikkoa ennen niiden toteuttamista. Muutosesityksiä saa tehdä enintään kolme kertaa vuodessa: vuoden vaihteessa sekä kesä- ja talviaikataulukausien alussa. Perustellusta syystä voi muutoksia tehdä muulloinkin edellyttäen, että liikenteen tilaaja ne hyväksyy.

Liikenteen muutoksissa huomioidaan liikenteenharjoittajan muuta liikennettä koskevat velvoitteet. Muutoksia tehtäessä on otettava huomioon työehtosopimusten ja työsopimusten työaikaa koskevat määräykset.

Lisäksi tilaajalla on edellä mainitun lisäksi oikeus vähentää ostettavan liikenteen vuotuista ajokilometrimäärää enintään 50 % vuodessa, jos valtion talousarviossa tarkoitukseen varatut määrärahat vähenevät merkittävästi.

Tarjouksessa sitoudutaan liikenteen hoitamiseen tarjoushinnalla kohteen aikataulumerkintöjen ja liitteen "Lipputuotteet ja asiakashinnat" mukaisten hintojen mukaisesti koko sopimusajan eikä korvausta muuteta, jos ajopäivien lukumäärä vaihtelee eri vuosina. Korvausta ei muuteta myöskään silloin, jos kohteen kilometriarvio eroaa reitillä mitatusta tai todellisten ajopäivien mukaisesta ajokilometrimäärästä. Myös tarjouspyynnön liitteessä "Kohdeluettelo" ilmoitetut matkustajamääriä ja lipputulot koskevat tiedot ovat arvioita, eikä liikenteenharjoittajalla ole oikeutta lisäkorvaukseen, vaikka matkustajamäärät tai lipputulot jäisivät sopimuskautena alle tarjouspyynnön liitteessä "Kohdeluettelo" ilmoitettujen arvioitujen lukujen.

Jos matkustajamäärä tai -tulot jäävät kuitenkin olennaisesti tarjouspyynnön liitteessä "Kohdeluettelo" arvioitua pienemmiksi, eikä tämän voida katsoa olevan luonteeltaan tilapäistä taikka johtuvan henkilöliikenteelle ominaisista kausivaihteluista, on liikenteenharjoittajan viivytyksettä ilmoitettava tilaajalle haluavansa neuvotella käyttöoikeussopimuksen muutoksista. Tällöin liikenteenharjoittajan on aina toimitettava tilaajalle selvitys matkustajamäärien tai lipputulot vähenemisestä. Neuvotteluihin voidaan ryhtyä tilaajan tai liikenteenharjoittajan aloitteesta vain silloin, kun sopimuksen syntymisen ajankohtana vallinneissa olosuhteissa on tapahtunut merkittävästi matkustajamääriin vaikuttanut muutos kuten esimerkiksi koulun tai työpaikkakeskittymän lakkautus.

6. Liikenteen laatu

Joukkoliikenneluvalla liikennöivän liikenteenharjoittajan on valvottava joukkoliikennelain mukaisen laatulupauksensa toteutumista sekä noudatettava toiminnassaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (181/2011) matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä. Liikennöitäessä taksiliikenneluvalla tulee liikenteenharjoittajan huomioida toiminnassaan taksiliikennelain (217/2007) 17 § taksipalvelujen laatuvaatimuksista.

Liikennöinnissä tulee ottaa huomioon työsuojeluun ja noudatettaviin työehtoihin liittyvät velvoitteet. Liikenteenharjoittaja on työnantajana velvollinen huolehtimaan myös rikostaustan selvittämismenettelystä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002) sekä pyydettyäessä toimittamaan tilaajalle asiasta selvitys.

Asiakaspalvelun tulee olla ystävällistä ja asiallista. Matkustajia tulee tarvittaessa neuvoa matkustamiseen liittyvissä asioissa kuten vaihtoyhteisissä ja matkustajien saatavilla tulee olla paperisia aikatauluja hintatietoineen. Kuljettajan on välitettävä matkustajien antama palaute liikenteenharjoittajalle, joka välittää sen tilaajalle. Kuljettajan käytössä tulee olla puhelin.

Kuljettajan on ilmoitettava häiriötilanteesta (rikkoutunut auto, 15 minuutin ylittävä myöhästyminen, yllättävä lisäkaluston tarve) viivytyksettä liikenteenharjoittajalle, jonka on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Kuljettajan on tiedotettava matkustajille häiriöstä ja aiheutuneen viivästyksen kestosta. Häiriötilanteessa kuljettajan on tarvittaessa opastettava matkustajia jatkoyhteyden valinnassa.

Liikennöitäessä on noudatettava aikatauluja täsmällisesti. Aikatauluissa ilmoitetaan arvioidut pysäkkiajat. Tilaaja voi seurata täsmällisyyttä pistokein.

7. Liikennöinnissä käytettävä autokalusto

Käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävien linja-autojen on oltava hyväkuntoisia ja siistejä sekä ominaisuuksiltaan vähintään tarjouspyynnön liitteessä "Kalustovaatimukset" määritellyn mukaisia.

Liikenteenharjoittajan oikeutta ottaa osaa tarjouskilpailuun ei rajoiteta liikenneluvassa määritellyn automäärän perusteella. Liikenteenharjoittaja voi siten tehdä tarjouksen myös useammasta kohteesta, vaikka näiden kohteiden edellyttämä automäärä yhteenlaskettuna ylittäisikin liikenteenharjoittajan luvassa vahvistetun määrän. Kohteiden liikennöintiin varatusta kalustosta on oltava tilaajan lupajärjestelmässä koko automäärän kattavat liikenneluvat viimeistään 14 päivän kuluessa tilaajan allekirjoitettua käyttöoikeussopimuksen. Tähän automäärään tulee sisällyttää liikenteenharjoittajan omassa käytössä olevat autot, mahdollisen alihankkijan käytössä olevat autot sekä mahdollisesti hankittavat autot, jotka yhdessä on tarkoitettu kohteiden liikennöintiin.

Auton ikä lasketaan käyttöönottokuukaudesta lukien. Mikäli peruskorjatulle alustalle rakennetaan uusi kori ja asennetaan jälkiasennettava pakokaasujen puhdistusjärjestelmä, lasketaan ikä korjauskuukaudesta lukien lisäämällä ikään 24 kuukautta. Koriltaan siten peruskorjatun, että korin lattia-pinnat, seinä- ja kattoverhoilu sekä istuinpäällysteet on uusittu ja kori on ulkopuolelta uudelleen maalattu, auton ikä lasketaan korin peruskorjauskuukaudesta lukien lisäämällä siihen 60 kuukautta. Jos autoon asennetaan peruskorjauksen lisäksi jälkiasennettava pakokaasujen puhdistusjärjestelmä, auton ikä lasketaan muutoskuukaudesta lukien lisäämällä siihen 48 kuukautta. Auton tulee olla katsastusviranomaisen liitteen "LINJA-AUTON TARKASTUSPÖYTÄKIRJA" mukaisesti tarkastama ja jokaiselta sen tarkastuskohdalta hyväksymä. Jälkiasennettavan pakokaasujen puhdistusjärjestelmän asentamisen tulee ilmetä auton rekisteriotteesta muutoskatsastusmerkintänä. Tarkastuspöytäkirjan sekä rekisteriotteen muutoskatsastusmerkinnän jäljennös on toimitettava tilaajalle kalustoluettelon mukana ennen liikenteen aloittamista. Alkuperäinen tarkastuspöytäkirja tai sen jäljennös on pidettävä aina linja-auton mukana. Uudelleen korittaminen tai korin peruskorjaus voi lyhentää auton laskennallista ikään vain yhden kerran.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen asettamaan liikenteeseen tilapäisesti vara-autoja, jos matkustajamäärä sitä edellyttää ja jos vara-autot on järjestettävissä kohtuullisin kustannuksin. Tilaajalla ei ole velvollisuutta maksaa vara-autojen käytöstä erillistä korvausta. Jos tarvetta vara-autojen käyt-

töön ei enää voida pitää tilapäisenä, on asiasta neuvoteltava tilaajan kanssa. Jos riittävän kaluston hankkimisesta ei päästä sopimukseen, voi tilaaja purkaa sopimuksen.

Erityisestä syystä liikenteessä voidaan käyttää häiriöttömän liikennöinnin turvaamiseksi tilapäisesti myös sovitusta poikkeavaa autokalustoa. Tilaajalle tulee kuitenkin ilmoittaa viivytyksettä, jos tällaisia autoja käytetään pitempään kuin kahtena perättäisenä päivänä. Vara-autojen käyttö voi kestää yhtäjaksoisesti enintään viisi arkipäivää.

Autot on huollettava niin, että niiden kaikki laitteet toimivat moitteettomasti. Autojen on oltava siistejä ja puhtaita. Autot on siivottava kerran vuorokaudessa. Vuoron päätepisteessä on otettava talteen löytötavarat ja samalla huolehdittava auton siisteydestä. Kuljettajan on huolehdittava, että auton lämpötila ja ilmanvaihto ovat matkustajan kannalta asianmukaiset ja miellyttävät.

8. Liikenteenharjoittajan ja tilaajan vastuut sekä vastuun rajoittaminen

Liikenteenharjoittaja vastaa tilaajalle käyttöoikeussopimuksessa ja siihen liittyvissä asiakirjoissa asetettujen velvollisuuksiensa täyttämistä ja annettavien tietojen oikeellisuudesta. Liikenteenharjoittaja vastaa työnantajana liikennettä palvelevan henkilökuntansa töistä ja toimenpiteistä niin tilaajalle kuin myös ulkopuolisille. Liikenteenharjoittaja vastaa myös ulkopuolisille aiheuttamistaan vahingoista.

Tarjousyhteenliittymän osakkaat ovat yhteisvastuussa tilaajalle käyttöoikeussopimuksessa ja siihen liittyvissä asiakirjoissa asetettujen velvollisuuksien täyttämistä. Yhteenliittymän osakkaat vastaavat yhteisesti myös tilaajalle aiheutuneista vahingoista.

Liikenteenharjoittaja ei kuitenkaan vastaa niistä vahingoista, jotka aiheutuvat tilaajalle siitä, ettei liikennettä voida hoitaa sodan, liikekannallepanon, poikkeuksellisten luonnonvoimien tai vaikutuksiltaan niihin verrattavan liikenteenharjoittajasta riippumattoman ylivoimaisen esteen johdosta taikka, jos liikennöinti estyy liikenteenharjoittajaa koskevan lakon, työsulun tai muun niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta.

Tilaaja vastaa sopimuksenmukaisten velvollisuuksiensa täyttämistä. Tilaaja on velvollinen korvaamaan liikenteenharjoittajalle vahingot, jotka aiheutuvat siitä, että on rikkonut sopimusta. Tilaaja on velvollinen maksamaan liikenteenharjoittajalle kultakin käyttöoikeussopimuksen ja siihen liittyvien asiakirjojen mukaisesti liikennöidyltä kuukaudelta sopimuksen mukaisen korvauksen.

9. Korvauksen vähentäminen ja sanktio

Ajamatta jääneestä liikenteestä ei makseta korvausta. Korvaus maksetaan täysimääräisesti vain sopimuksen mukaan hoidetusta liikennöinnistä. Jos tarjouksen mukainen liikennöinti ei ole toteutunut, eikä tämä ole johtunut tilaajan vastuulla olevista syistä, alennetaan korvausta toteutumattomien lähtöjen määrän perusteella. Jos laiminlyönti on toistuvaa eikä syynä ole ylivoimainen este, alennetaan korvausta toteutumattomien lähtöjen määrän osalta kaksinkertaisesti. Tämän lisäksi liikenteenharjoittaja vastaa ajamattomasta liikenteestä johtuvista vahingonkorvauksista ja korvaavien palveluiden järjestämisestä.

Lähtö katsotaan toteutumattomaksi, jos sitä ei ajeta ollenkaan, jos se myöhästyy vähintään viisitoista (15) minuuttia tai jos auto lähtee etuajassa tai myöhemmin kuin seuraava aikataulun mukainen lähtö. Tilaajalla ei ole oikeutta korvauksen vähentämiseen, jos vuoron ajaminen keskeytyy tai lähtö myöhästyy liikenteenharjoittajasta riippumattomasta syystä kuten esimerkiksi jatkoyhteyksiä turvattaessa, taikka jos sen keskeytyksestä tai lähdön myöhästymisestä huolimatta voidaan katsoa olennaisilta osin täytäneen alkuperäisen tarkoituksensa matkustajille annettuna palveluna.

Mikäli sopimuksesta poikkeavan kaluston käyttö on toistuvaa tai jos se kestää pitempään kuin viisi päivää, tilaajalla on oikeus pienentää kuukausittaista korvausta siinä suhteessa kuin liikennöintipalvelujen katsotaan huonontuneen, enintään kuitenkin 20 % maksamastaan kuukausittaisesta korvauksesta. Mikäli sopimuksesta poikkeavan kaluston käyttö on usein toistuvaa tai se voidaan katsoa jatkuvaksi, tilaajalla on lisäksi oikeus purkaa sopimus.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen korvaamaan tilaajalle myös vahingon, joka aiheutuu siitä, että liikenteenharjoittaja on muutoin laiminlyönyt liikenteen järjestämiseksi asetetut velvoitteensa tai muutoin rikkonut sopimusta.

Liikenteenharjoittaja valvoo linjojensa liikennöintiä ja toimittaa tilaajalle yhteenvedon ajamattomista, korvaavalla kalustolla ja muilla kuin sopimusasiakirjoissa määritellyillä linja-autoilla liikennöidyistä lähdoista liikennöintiä seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Kirjallinen yhteenvedo toimitetaan ainoastaan silloin kun liikennöinti on tapahtunut sopimuksesta poikkeavalla tavalla. Korvauksen vähentäminen voi perustua myös muuta kautta kuin liikenteenharjoittajalta toimitettuun tietoon. Tällöin tilaajan tulee kuitenkin kuulla liikenteenharjoittajaa ennen korvauksen vähentämistä.

Tilaajalla on oikeus käyttää eräänä korvausta sellaisten saataviensa kuittaamiseen liikenteenharjoittajalta, jotka ovat syntyneet reittipohjaisen käyttöoikeussopimuksen järjestämiseen liittyvästä sopimussuhteesta. Tilaajan on viivytyksettä toimitettava liikenteenharjoittajalle erillinen selvitys täysimääräisestä korvauksesta tehdyistä vähennyksistä, pidätyksistä ja kuitauksista.

Jos korvauksen vähentämisen perusteet olisivat muutoin olemassa, mutta liikenteenharjoittajalle ei korvausta kuitenkaan tarjouksen ja sopimuksen mukaan makseta, määritellään sanktio erikseen.

10. Vakuudet

Liikenteenharjoittajan tulee asettaa sopimusvelvoitteidensa täyttämisen vakuudeksi tilaajan hyväksymä erillinen sopimuskohtainen vakuus, joka on 5 % tilaajan koko sopimuskaudelta maksamasta korvauksesta. Vakuus asetetaan vain, jos vakuuden arvo edellä lasketusti on 5 000 euroa tai enemmän.

Tilajalla on oikeus vaatia vakuutta myös silloin, jos liikenteenharjoittajan ja tilaajan välisten, samalla kilpailuttamiskierroksella laadittujen sopimusten yhteenlaskettu korvaus koko sopimuskaudelta ylittää 100 000 euroa. Vakuus asetetaan tällöin koskemaan kaikkia yhden kilpailuttamiskierroksen sopimuksia.

Vakuuden tarkoituksena on korvata tilaajalle mahdollisesti aiheutuva vahinko, jos liikennettä ei aloiteta tai hoideta sopimuksen ja tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisesti. Vakuus on annettava viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun tilaaja on allekirjoittanut sopimuksen. Vakuudeksi hyväksytään tilaajan nimiin rahalaitokseen tehty rahatalletus, raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus, panttaussitoumus tai muu tilaajan hyväksymä vakuus. Vakuus palautetaan liikenteenharjoittajalle kolmen kuukauden kuluessa sopimuksen päättymisajankohdasta.

11. Tarjousyhteenliittymä

Liikenteenharjoittajat voivat voimassa olevan kilpailulainsäädännön puitteissa muodostaa tarjousyhteenliittymiä, jotka jättävät yhteisiä tarjouksia kilpailtavana olevasta liikenteestä.

Tarjousyhteenliittymä voidaan muodostaa esimerkiksi silloin, kun yksittäisen liikenteenharjoittajan resurssit, kuten linja-autojen määrä, eivät riitä käyttöoikeuden kohteena olevan liikenteen hoitamiseen (Kilpailulaki 948/2011).

Tarjousyhteenliittymään kuuluvat liikennöitsijät vastaavat yhteisvastuullisesti käyttöoikeussopimuksen mukaisista velvoitteista. Tarjousyhteenliittymää kohdellaan itsenäisenä oikeushenkilönä.

Tarjousyhteenliittymä nimeää liikenteestä vastaavan henkilön.

12. Alihankinta

Jos liikennöinnissä käytetään alihankkijaa, kuuluu vastuu liikenteen hoidosta käyttöoikeussopimuksen tehneelle liikenteenharjoittajalle. Alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa tulee tilaajan hyväksyä ennen muutosta tai alihankinnan aloitusta.

Alihankkijan kelpoisuus ratkaistaan samoilla perusteilla kuin varsinaisen liikenteenharjoittajan kelpoisuus.

Alihankinnan osuus käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen hoitamisesta on oltava alle puolet vuotuisista julkisen liikenteen palveluista linjakilometreillä mitattuna.

Kaikki käyttöoikeussopimuksen velvoitteet, mukaan lukien näiden yleisten ehtojen mukaiset määräykset koskevat soveltuvin osin myös alihankkijan liikennöintiä, vaikka alihankkijan ja tilaajan välillä ei olekaan sopimussuhdetta. Tilanteessa, jossa alihankkija menettää kelpoisuutensa henkilöliikenteen harjoittamiseen, liikenteenharjoittaja on velvollinen välittömästi vaihtamaan alihankkijan tai huolehtimaan liikenteestä itse.

13. Maksu- ja informaatiojärjestelmä

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liittymään ennen liikennöinnin aloittamista tilaajan hyväksymään elektroniseen matkakortti- ja informaatiojärjestelmään. Liikenteenharjoittajalla tulee olla palvelusopimus ao. maksujärjestelmän haltijan kanssa maksu- ja clearingpalveluista käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä.

Liikenteenharjoittajalla tulee olla maksu- ja informaatiojärjestelmien edellyttämät rahastuslaitteet ja varikkojärjestelmät ja hän vastaa niiden toimivuudesta ja yhteensopivuudesta maksu- ja informaatiojärjestelmän kanssa.

Jos järjestelmää sopimuskauden aikana tilaajan toimesta muutetaan siten, että siitä aiheutuu liikenteenharjoittajalle lisäkustannuksia esimerkiksi uusien laitehankintojen kautta, tilaaja korvaa muutoksista aiheutuneet ylimääräiset kustannukset täysimääräisesti.

Tilaaja huolehtii aikataulu- ja reittitietojen toimittamisesta valtakunnalliseen joukkoliikenteen reittejä ja aikatauluja koskevaan rekisteriin (VALLU ja www.matka.fi).

14. Matkalippujen myynti ja tilitys

Liikenteenharjoittaja myy tarjouspyynnön liitteen "Lipputuotteet ja asiakashinnat" mukaisia matkalippuja linja-autoissa ja mahdollisissa muissa toimipisteissä sen mukaisesti, kuin on siitä maksujärjestelmän haltijan kanssa sopinut.

Liikenteessä on käytössä kolmannen ulkopuolisen tahon elektroninen maksujärjestelmä. Liikenteenharjoittajalla tulee olla palvelusopimus ao. maksujärjestelmän haltijan kanssa clearing- ja matkustuspalveluista sekä matkalipputulosten tilityksestä. Tilajalle toimitetaan tiedot matkalipputulosta ja matkustuksesta kohdassa 16 esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Mikäli myynti- tai maksujärjestelmää sopimuskauden aikana tilaajan toimesta muutetaan siten, että siitä aiheutuu liikenteenharjoittajalle lisäkustannuksia esimerkiksi uusien laitehankintojen kautta, tilaaja korvaa muutoksista aiheutuneet ylimääräiset kustannukset täysimääräisesti.

15. Markkinointi ja tiedottaminen

Tilaaja huolehtii toimialueensa julkisen liikenteen yleisestä, koko toimialuetta koskevasta tiedottamisesta ylläpitämällä sopimusliikenteen tietoja valtakunnallisessa Matka.fi-internetpalvelussa.

Liikenteenharjoittaja huolehtii käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteensä markkinoinnista mukaan lukien aikataulujen painatus/tulostus ja jakelu sekä mainonta. Liikenteenharjoittajan tulee ilmoittaa yleisölle ajettavasta liikenteestä tehokkaasti, etenkin sen aloittamisesta ja muuttamisesta. Liikenteenharjoittaja toimittaa käyttöoikeussopimuksen reitillä olevien linja-autoasemien aikataulukosteisiin tämän sopimuksen mukaisen liikenteen aikataulut.

16. Matkustustiedot ja tutkimukset

Tilaajalla on oikeus kustannuksellaan tehdä linja-autoissa esimerkiksi liikenteen palvelutasoa, laatua, linjastoa ja asiakastytyvääisyyttä koskevia sekä liikenteen suunnitteluun tarvittavia tutkimuksia. Liikenteenharjoittajan henkilökunta avustaa tarvittaessa tutkimusten teossa. Tästä ei makseta erillistä korvausta.

Liikenteenharjoittaja toteuttaa tilaajan määrittelemät matkustajalaskennat seuraavasti:

Matkustajalaskennat sekä selvitykset lippu- ja rahtituloista tehdään juhannuksen jälkeen kahdelta ensimmäiseltä täydeltä viikolta sekä syyskuun kahdelta viimeiseltä täydeltä viikolta ja helmikuun kahdelta ensimmäiseltä täydeltä viikolta tai tilaajan ilmoittamilta muilta laskentajaksoilta. Viikonloppuliikenne tulee laskea kolmena peräkkäisenä viikonloppuna. Jos koulujen syys- tai talviloma ajoittuu laskenta-ajankohtaan, aloitetaan laskenta loman jälkeen alkavalla täydellä viikolla.

Matkustajalaskentatiedot tallennetaan sähköiseen matkustajalaskentatietojen internet-palveluun (<https://lomake.fi/forms/ext/LVM/matlas>) tilaajan antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti. Internet-palvelussa ilmoitetaan kultakin laskentajaksolta seuraavat tiedot vuorokohtaisesti:

- lipputulo: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista lipputulotiedoista (sis. alv)
- rahtitulo: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista rahtitulotiedoista (sis. alv)
- keskikuorma: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista keskikuormatiedoista
- maksimikuorma: laskentakaudella suurin yhtä aikaa autossa ollut matkustajamäärä
- nousijat: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista kokonaisnousijamääristä

Lisäksi liikenteenharjoittajan tulee toimittaa pysäkkikohtaiset matkustajalaskennat (ns. vuoron matkustajaprofiilit) kirjallisina tilaajalle tilaajan antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti.

Selvitykset tulee tallentaa internet-palveluun ja pysäkkikohtaiset matkustajalaskentalomakkeet toimittaa tilaajalle laskentakuukautta seuraavan kuukauden loppuun mennessä tai tilaajan erikseen ilmoittamana myöhempänä ajankohtana. Matkustajalaskentojen tallentaminen sähköiseen matkustajalaskentatietojen palveluun sekä pysäkkikohtaisten matkustajalaskentojen ja tulotietojen toimittaminen määräajassa on edellytys korvauksen kuukausierän maksamiselle.

Mikäli tilaaja kehittää matkustustietojen keruujärjestelmäänsä sopimusajalla, on liikenteenharjoittaja velvollinen toimittamaan vastaavat tiedot uuteen järjestelmään. Tällöin edellytyksenä on, että uusi tietojenkeruujärjestelmä on toiminnoiltaan vastaava tai helppokäyttöisempi kuin nykyinen.

17. Valvonta ja raportointi

Tilaajalla on oikeus valvoa reittien ja aikataulujen toteutumista sekä kalustoa ja laatua koskevien määräysten noudattamista.

Tilaajalla on oikeus tarkastaa käyttöoikeussopimusliikenteestä saatavia tuloja koskevia ja autojen käyttöön liittyviä asiakirjoja ja saada nähdäkseen niistä tietokannoissa olevia tietoja sekä ottaa niistä jäljennöksiä ja otteita. Mikäli tilaaja kehittää joukkoliikenteen tilastointi- ja raportointijärjestelmäänsä sopimusajalla, on liikenteenharjoittaja velvollinen toimittamaan pyydetyt tiedot sähköisesti uuteen järjestelmään. Tilaajalla on myös oikeus tutustua liikenteenharjoittajan autoihin ja tiloihin.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan tilaajalle tilaajavastuulain (1233/2006) 5.5§:n mukaiset selvitykset 12 kuukauden välein tilaajan niin vaatiessa. Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia. Lisäksi liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan tiedot, joita lainsäädännön perusteella pyydetään.

18. Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Jos liikenteenharjoittaja oleellisesti rikkoo keskeisiä sopimuksen ehtoja, kuten laiminlyö toistuvasti liikennöintivelvoitteen, käyttää sopimuksen vastaista ajokalustoa, on tilaajalla oikeus purkaa sopimus, ellei liikenteenharjoittaja ole oikaissut menettelyään sopimuksen mukaiseksi asetetun kohtuullisen, vähintään kahden (2) viikon määräajan kuluessa, saatuaan tilaajalta tätä tarkoittavan kirjallisen huomautuksen, joka sisältää esitetyn rikkomuksen yksilöinnin.

Tilajalla on oikeus purkaa sopimus, jos liikenteenharjoittaja joutuu sellaiseen taloudelliseen tilaan, ettei se pysty asianmukaisesti täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteita, ellei liikenteenharjoittaja tai sen oikeudenomistaja tilaajan esittämän vaatimuksen jälkeen kohtuullisessa ajassa saata toimintaansa sopimuksen mukaiseksi ja aseta sopimukseen perustuvien velvoitteittensa täyttämistä tilaajan hyväksymää lisävakuutta.

Tilajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus, jos:

- 1) liikenteenharjoittaja ei ole, 30 päivän kuluessa tilaajan allekirjoituksesta, antanut edellä kohdassa 10 tarkoitettua tilaajan hyväksymää vakuutta,
- 2) liikenteestä vastaava henkilö on menettänyt kokonaan tai joltain osin hänelle asiaa koskevissa säädöksissä asetetut edellytykset, eikä hänen tilalleen ole asetettu ao. edellytykset täyttävää henkilöä tai
- 3) liikenteenharjoittaja on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä liikenteen harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta, jota ei ole pidettävä vähäisenä.
- 4) liikenteenharjoittaja on syylistynyt ammattitoiminnassaan vakavaan virheeseen, jonka tilaaja voi näyttää toteen.
- 5) liikenteenharjoittajalle myönnetty joukkoliikennelupa tai taksilupa päättyy kesken sopimuskauden ja lupaa ei uusita taikka lupaan ei myönnetä liikennöitsijän liikenteen hoidon edellyttämää automäärän lisäystä.
- 6) liikenteenharjoittaja on laiminlyönyt verojen ja lakisääteisten sosiaali- ja vakuutusmaksujen suorittamisen siten, ettei laiminlyöntiä ole pidettävä merkitykseltään vähäisenä tai

Sopimuksen purkautuessa on sopimusta rikkonut sopijapuoli velvollinen korvaamaan vastapuolelleen näin aiheuttamansa välittömän vahingon. Jos sopimus on purkautunut liikenteenharjoittajasta johtuvasta syystä, voidaan liikennöinnistä maksettavaa korvausta käyttää vahingonkorvaussaatavan kuittaamiseen.

Liikenteenharjoittajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus, jos tilaaja laiminlyö maksuvelvollisuutensa tai muutoin olennaisesti rikkoo sopimusta eikä tilaaja korjaa laiminlyöntiään viivytyksettä saatuaan siitä liikenteenharjoittajalta kirjallisen huomautuksen.

Jos liikenteenharjoittaja ei hyväksy edellä kohdassa 5 tarkoitettua määrärahojen supistumiseen perustuvaa liikenteen muutosta, liikenteenharjoittajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus. Mikäli sopimus purkautuu tällä perusteella, ei kummallakaan sopijapuolella ole oikeutta vahingonkorvaukseen.

Ellei kohdassa 5 tarkoitetuissa neuvotteluissa päästä yksimielisyyteen sopimussuhteen jatkamisen edellytyksistä kahdessa viikossa, kummallakin sopijapuolella on oikeus kirjallisesti ilmoittaa neuvotteluiden päättämisestä ja purkaa sopimus. Sopijapuolen tulee ryhtyä toimenpiteisiin sopimuksen purkamiseksi viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa neuvottelujen päättämisestä. Muussa tapauksessa purkamiseen oikeutetun sopijapuolen katsotaan menettäneen oikeutensa sopimuksen purkamiseen tällä perusteella. Sopimus purkautuu kuukauden kuluttua siitä, kun tätä koskeva purkuilmoitus on annettu tiedoksi toiselle sopijapuolelle.

Milloin purkuperuste rajoittuu vain tiettyyn sopimuksen tarkoittamaan kohteeseen, sopimus voidaan purkaa vain tämän kohteen osalta.

Jos sopimus purkautuu sellaisen olosuhdemuutoksen johdosta, jonka ei voida katsoa johtuvan sopijapuolista, kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta vahingonkorvaukseen.

Sopijapuolilla ei kuitenkaan ole oikeutta sopimuksen purkamiseen, jos sopimuksen noudattamatta jättäminen johtuu sodasta, liikekannallepanosta, poikkeuksellisista luonnonvoimista tai muusta vaikutuksiltaan niihin verrattavasta sopijapuolesta riippumattomasta ylivoimaisesta esteestä

Sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli tämä ei johda sopijapuolia tyydyttävään lopputulokseen, ratkaistaan erimielisyydet tilaajan toimipaikan käräjäoikeudessa.